

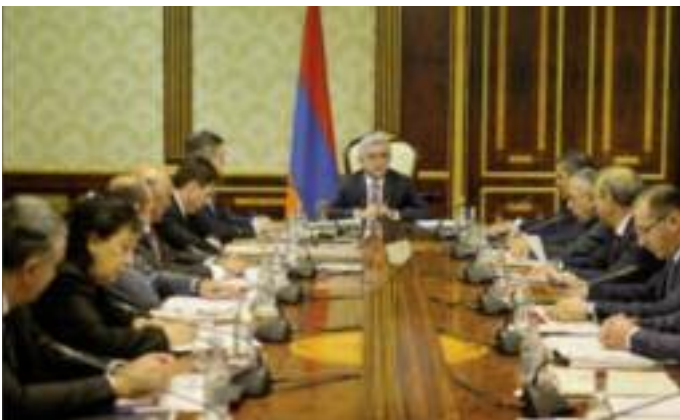




### Նախագահ Սարգսյան.

«Մինչև 2040 Հայաստանի հանրապետության բնակչությունը 4 միլիոնի հասցնելու համազգային նպատակը դժուար, բայց իրականանալի խնդիր է»

Չորեքշաբթի՝ 8 Նոյեմբեր 2017-ին, Նախագահ Սերժ Սարգսյան կազմակերպած էր հանրապետության ժողովրդագրական խնդիրներուն նուիրուած խորհրդակցութիւն, որուն մասնակցած են վ ա Ր Ն ա պ ե տ ը , փ ո խ վ ա Ր Ն ա պ ե տ ը , նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը, Ազգային ժողովի առողջապահութեան եւ ընկերային հարցերու մնայուն յանձնախումբի նախագահը, աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու, առողջապահութեան, տարածքային կառավարման եւ զարգացման, գիւղատնտեսութեան, էլեւտական, տնտեսական զարգացման եւ ներդրումներու, սփիւռքի նախարարները, արտաքին գործոց նախարարի տեղակալը, նախագահի աշխատակազմի պաշտօնէաները:



Խորհրդակցութեան ընթացքին ըստ բնագաւառներու ներկայացուած եւ քննարկուած են Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովրդագրական հիմնական խնդիրները եւ իրավիճակի բարելաւման կարելիութիւնները, անդրադարձ կատարուած է պետական քաղաքականութեան թիրախաւորման հիմքը կարելորուող՝ երկրի ժողովրդագրական իրավիճակին վրայ ազդող հիմնական գործօններուն, առաջնահերթութիւններուն եւ անոնց հիման վրայ իրականացուելիք միջոցառումներուն, ինչպէս նաեւ թիրախային նպատակին հասնելու խթաններուն:

Խորհրդակցութեան սկիզբը հանրապետութեան նախագահը ընդգծած է, որ մինչև 2040 Հայաստանի բնակչությունը 4 միլիոնի հասցնելու համազգային նպատակը դժուար, բայց իրականանալի խնդիր է: Նախագահը յաղթահարելի նկատած է նաեւ ժողովրդագրական իրավիճակին վրայ այսօր բացասաբար ազդող՝ Հայաստանի հետ դրացիներուն ունեցած յարաբերութիւններուն պատճառով առկայ անվտանգութեան խնդիրները:

Նախանշուած թիրախային նպատակին հասնիլը, նախագահ Սարգսյանի համոզումով, պէտք է ըլլայ Հայաստանի բոլոր իշխանութիւններուն խնդիրը, եւ 2040-էն ետք ալ ժողովրդագրական իրավիճակի շարունակական բարելաւումը պէտք է նոյնչափ կարեւոր նկատուի:

Խորհրդակցութեան հիման վրայ հանրապետութեան նախագահը տուած է շարք մը յանձնարարականներ. մասնաւորապէս՝ կառավարութեան յանձնարարուած է մշակել Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովրդագրական իրավիճակի (մինչև 2040) բարելաւման ռազմավարական հիմնադրոյթները, արտացոլել գանձնք մինչև 2030 Հայաստանի զարգացման ռազմավարութեան մէջ՝ սահմանելով համապատասխան բաղադրիչներ եւ 5-ամեայ թիրախներ հետագայ ծրագիրներու մշակման ու իրականացման համար: Ընդգծուած է, որ կառավարութեան կողմէ մշակուող բոլոր ռազմավարական ծրագիրները պէտք է անդրադառնան ժողովրդագրական իրավիճակին՝ հիմք ընդունելով կառավարութեան կողմէ հաստատուած ժողովրդագրական իրավիճակի բարելաւման մինչև 2040-ի ռազմավարական հիմնադրոյթներն ու այդ պահուն գործող համապարփակ ռազմավարական ծրագիրի մօտեցումները:

### Երուսաղէմից Արցախ. ապագա հոգևորականը կիսատ է թողել ուսումն ու ծառայության մեկնել Արցախ

18-ամյա Օնիկ Խաչատրյանը (ավագանի անունը՝ Հովհաննէս) Երուսաղէմում կիսատ է թողել հոգևոր կրթությունն ու վերադարձել հայրենիք ծառայության անցնելով Արցախի զորամասերից մեկում:



Այրիկյան պատերազմի օրերին, երբ Հովհաննէսը սովորում էր Երուսաղէմի հոգևոր ճեմարանում, տեսել է՝ ինչպէս է ճեմարանի սաներից մեկը գիշերով, բոլորից գաղտնի փորձել մեկնել Արցախ:

«Շատ էի նեղվել այդ տեսարանից: Նա այդ ժամանակ 26 տարեկան էր: Գիշերվա ժամը 12-ն էր: Առանց իրերը հավաքելու՝ ուզում էր վերադառնալ Հայաստան ու մեկնել Արցախ: Այնպէս էր արել, որ այդ մասին ծնողներն ու աշակերտները չիմանան», - Yerkir.am-ի հետ զրուցում պարտմեց նա:

Հովհաննէսն արդէն 5 ամսվա ծառայող է: Մեկ ամսից մյուսների պէս նա էլ կզնա դիրքերը մարտական հերթապահություն իրականացնելու: Ապագա հոգևորականը տիրապետում է գենքին, կարծում է, որ թշնամուց պէտք է պաշտպանվել նաև գենքով հիշեցնելով հրեաների փորձն ու յուրովի մեկնաբանելով Հին Կտակարանը:

«Մարդիկ կան, ովքեր ինձ առում էին, թե ինչու եմ գալիս էտեղ, որ կարող էի հանգիստ Երուսաղէմում սովորել, բայց ես ինքնակամ եմ որոշումս կայացրել ու չեմ փոշմանել», - ասաց Հովհաննէսը նշելով, որ իր նպատակը հենց Արցախում՝ առաջնագծում ծառայելն էր:

### ՓԱՌԱՇՈՒՔ ԿԵՐՊՈՎ ՆՇՈՒԵՑԱԻ ԹԵՔԷԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 70-ՐԴ ՏԱՐԵՂԱՐՁՈ



Ձախեն աջ՝ Գերի Միսք, Գիլտա Յարութիւնեան, Արտեմիս Նազարեան, Նազար Նազարեան, Յակոբ Վարդիվառեան, Գլոսիա Նազարեան եւ Սեդա Նազարեան

Թեքեանական օրեր եղան անցնող շաբաթավերջը Մեծագոյն Նիւ Եորքի հայութեան ու էքեանականցիներուն համար: Արդարեւ, աշխարհի զանազան շրջանակներէ մեկտեղուած ներկայացուցիչներ ունեցան իրենց անդրաճակի հաւաքը ԹՄՍԻ կեդրոնին մէջ ու հիմը դրին ԹՄՍ Դամաշխարհային Խորհուրդին:

Նոյեմբեր 18ի երեկոյեան կազմակերպութեամբ Մեծագոյն Նիւ Եորքի մասնաճիւղին նշուեցաւ Թեքեան Մշակութային Միութեան 70րդ տարեդարձը Փարանըսի, (Նիւ Գրոզի) The Terrace at Biagio's գեղատեսիլ սրահին մէջ, աւելի քան 250 հրաւիրեալներու, հովանաւորութեամբ՝ Արեւելեան Ամերիկայի Դայոց Առաջնորդ Խաժակ Արք. Պարսամեանի եւ նախագահութեամբ՝ ազգային մեծանուն բարերարներ Տէր եւ Տիկին Նազար Նազարեաններու:

Դանդիսութեան ներկայ էին ԴԴ ՄԱԿի մօտ մշտական ներկայացուցիչ եւ դեսպան Տէր եւ Տիկին Զօհրապ Մնացականեաններ, ազգային զանազան կազմակերպութիւններու՝ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան, Դայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, Ամերիկայի Դայկական համագումարի (Արմինիըն Եսենպլի), Ամերիկայի Դայ Աւետարանակալական Կազմակերպութեան, Դայաստան Դամահայկական Դիմնադրամի, Դայ Օգնութեան Միութեան, Դայ Օգնութեան Ֆոնտի եւ այլ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ:

Օրուան հանդիսավարն էր ԹՄՍ վարչութեան անդամ փաստաբան Գերի Միսք: Բացման առօթքը կատարեց Ֆիլատելֆիոյ Ս. Սահակ Ս. Մեսրոպ եկեղեցւոյ հովիւ Օշական Վրդ. Կիւլկիւլեան՝ շրջանաւարտ Պէյրութի Վահան Թեքեան վարժարանի: Բարի գալուստի խօսքով հանդէս եկաւ մասնաճիւղի ժրջան առեւտնապետուհին՝ ընկերուհի Գիլտա Յարութիւնեան որ շնորհակալական ու երախտագիտական իր խօսքը յայտնեց ներկաներուն եւ բարերարներուն:

Սրտի խօսքով հանդէս եկաւ յատկապէս այս առթիւ ժամանած ԹՄՍԻ Լիբանանի Դիմնադիրներու Մարմնի առեւտնապետ ընկեր Յակոբ Գասարճեան, որ Միութեան անցեալը կապեց ներկայ մեր օրերուն դէմ յանդիման եղող հրամայականներուն: Խօսք առաւ նաեւ շրջանակին վարիչ տնօրէնը՝ Արամ Արքուն: Իսկ արուեստագիտուհի Նորա Ազատեան, սրահին մէջ ներկայ եղող ազգայիններուն մէջ միակն է որ անձամբ ճանչցած է անմահանուն Վահան Թեքեանը. ան արտասանեց Վահան Թեքեանի «Դայու Դոզին», արժանանալով բոլորին գնահատանքին:

Մեծարուեցան Տէր եւ Տիկին Նազար եւ Արտեմիս Նազարեանները ԹՄՍԻ իրենց սրտաբուխ նուիրատուութիւններուն համար: Անոնք կը մնան մնայուն բարեկամները Թեքեանին քաջ հաւատալով անոր կատարած մեծ գործին:

Յանձնուեցաւ յիշատակի նուէր մը մեծանուն բարերար ամուլին:

Օրուան զխաւոր բանախօսն էր ԹՄՍ Միացեալ Նահանգներու եւ Գանատայի Կեդրոնական Վարչութեան առեւտնապետ ընկեր Երուանդ Ազատեան, որ ջերմօրէն գնահատեց մասնաճիւղին բեղուն գործունէութիւնը եւ տուաւ հակիրճ կերպով առաջադրանքներ այս մեծ Միութեան:

Դուսկ խօսք առաւ Առաջնորդ Խաժակ Արք. Պարսամեան, որ իր եկեղեցական բոլորանուէր կեանքի ծառայութեան ամբողջ շրջանին հաւատաց ԹՄՍԻ առաքելութեան եւ անհուն սիրով կապուեցաւ բանաստեղծներու իշխանին՝ Վահան Թեքեանի հայրենասիրական ուղիին ու անոր գործին: Ան միշտ ջատագոված է Թեքեանի տղոց աշխատանքը եւ գնահատած անոնց ունեցած ազգային ոգին:

Լոյս տեսաւ պահուելու արժանի եւ բովանդակալի գրքոյկ մը այս առթիւ, ներկայացնելով Միութեան 70 տարիներու պատկերազարդ պատմութիւնը:

Ճաշկերոյթ-պարահանդէսը խանդավառեց էլի Պերպերեանն ու իր խումբը, յատկապէս եկած՝ Սոնթրեալէն:

Պատիւ Մեծագոյն Նիւ Եորքի թեքեանականներուն:



# ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՄԷՋ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԴԱՐԱԴԱՐՁԸ

ՅԱԿՈՒՐ ՎԱՐԴԻՎԱՌԵԱՆ

*Հոգին իր խո՛ւնկ ըրաւ՝ ծխեց հայ հաւատքի տաճարին մէջ,  
Միտքը կանթե՛ր զըրաւ՝ վառեց հայ հանճարի կաճառին մէջ,  
Նայուածքն արցո՞ւնք ըրաւ՝ թափեց հայ վերքերու կրակին մէջ,  
Ու կամքն աղե՛ղ իբրեւ լարեց հայ խոտայի պլացքին մէջ:  
Վահե՛-Վահեան*

**ԾՆՈՒՆԴԸ ԱՅՍ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՍԵՐԻԿԱՅԻ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ԿԸ ՄԿՄԻ ՈՂՊԵՍ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՕԺԱՆԴԱԿ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ**

Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը հանգրուան առ հանգրուան սկսաւ իր մասնաճիւղերը տարածել Սփիւռքի զանազան հայաշատ քաղաքներու մէջ: Կարեւոր էր որ հետզհետէ իր ազգային ինքնութիւնը կորսնցնել սկսող մեծագոյն գաղութին՝ Միացեալ Նահանգներու մէջ հիմը դրուէր ԹՄՄԻ: Միջին Արեւելքէն մեր մտաւորական տղոց Ամերիկա հաստատուելով օրհնութիւն մը եղաւ անոնց նուիրական աշխատանքը այս գաղութէն ներս:

Վահան Թէքէեան անունը ամերիկահայութեան ծանօթացնող առաջին ընկերը հանդիսացաւ, անկասկած, Անդրանիկ Լ. Փոլատեան, որ եկած էր Պոստոն ու Ֆրէզնո խմբագրելու ՌԱԿԻ օրկանները: Ան իր Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան ուսանողութեան օրերէն հիացողն էր Վահան Թէքէեան Բանաստեղծին, Հասարակական

Մեծագոյն Պոստոնի հայ համայնքէն ներս Թէքէեան անունը տարածեցին եւ իրենց շուրջ հաւաքեցին կրթանուէր ազգայիններ ու ռամկավար ազատականներ, որոնք Պէրթոլի մեր վարժարանին թէ այլ կարիքներուն համար աշխատեցան սրտանց, անշահախնդիր եւ տեղացիական հաւատարմութիւններէ հեռու, որովհետեւ խարբերոցի հայրենակիցներու գերակշռութիւնը կը մնար անհերքելի իրականութիւն մը Պոստոնի մէջ, մինչ այդ Նիւ



*Կեդրոնական վարչութեան ատենապետներ. Զախէն՝ Տոքթ. Յարութիւն Արզումանեան, Համբարձում Պերպերեան, Մեթր Հրաչեայ Սեդրակեան (ԹՄՄ Հիմնադիրներու Մարմնի ատենապետ), Անդրանիկ Փոլատեան եւ Երուանդ Ազատեան*

Եորք-Նիւ Ճրքզիի մէջ տիգրանակերտցի հայրենակիցներուն հեղինակութիւնը: Բարեբախտաբար, այդ ներքին հարցերէն վեր բարձրանալով Մագուտեան-Փոլատեան կրցան կրթական օճախի մը այս ծրագրին համար Օժանդակներու շուրջ համախմբել բոլոր մեր հայրենակիցները եւ գաղափարի ընկերները:

Տարիներով Պոստոնի Օժանդակը ունէր հետեւեալ կազմը. Խաչիկ Միմոնեան՝ ատենապետ, Երեցկին Ազատուի Մագուտեան՝ փոխ-ատենապետ, Գեորգ Գալուստեան՝ ատենադպիր, Խաչատուր Փիլիպոսեան՝ գանձապահ, անդամներ՝ Ջուարթ Միմոնեան, Էտնա Պողոսեան, Ակնէս Նաճարեան, Ալիս Աշճեան, Ֆլորա Կորոյեան, Ստեփան Թաթեան, Ակնէս Օսգոյեան, Ալիս Գալուստեան եւ Նարդուի Կէչիճեան:

Ֆրէզնոյի Օժանդակը՝ Խաչիկ Չուխաճեան՝ ատենապետ, Անդրանիկ Մարկոսեան՝ ատենադպիր, Լեւոն Աշճեան՝ գանձապահ, Քարլ Մելիքեան՝ պատուոյ անդամ, անդամներ՝ Նուարդ Աշճեան, Իզապէլ Գաբրիէլեան, Առնի Աւետեան եւ Ալպէտ Գաբրիէլեան:

Իսկ Նիւ Եորքիինը՝ Օննիկ Պետրոսեան (ատենապետ), Տոքթ. Երուանդ Հերեան (փոխ-ատենապետ), Անդրանիկ Փոլատեան (փոխ-ատենապետ), Աղանի Թադոսեան (գանձապահ) եւ անդամներ՝ Մաքրուի Յովսէփեան, Սաթենիկ Սմարեան, Արմինէ Տիքիճեան, Ճէք Շահինեան, Տիգրան Սմարեան, Երուանդ Փափազեան: Օժանդակին մաս կազմած են նաեւ Երուանդուի Ասատուրեան, Գրիգոր Մագուտեան, Վահան Մալխասեան, Գրիգոր Ոսկանեան եւ ուրիշներ: Որպէս յատկանշական ձեռնարկ կ'արժէ յիշել Յունուար 29, 1959 ճաշկերոյթ-հանդէսը Նիւ Եորքի Մ. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ սրահին մէջ, ուր հրաւիրուած էր խօսք առնելու «Պայքար»-ի խմբագիր Անդրանիկ Անդրեասեան: Թէքէեան վարժարանին ի նպաստ կոչ կ'ըլլայ մասնակցի վարժարանի սենեակներէն մէկուն ծախսին, որ իր կազմածով 1500 տոլար էր եւ առանց կազմածի՝ 1000 տոլար: Չոհարբերող ընկերներ այդ օր մեծագումար նուէրներով



*Պէրթոլի Վահան Թէքէեան վարժարանի հոգաբարձութեան կազմը*

մասնակցեցան նուիրահաւաքին:

## ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱՅԻՆ ԱՍԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱԿԻՆ

Այնուհետեւ, ամերիկահայ գաղութը սկսաւ բախտորոշ շրջան մը բոլորել՝ արտասահմանէն տակաւ կատարուող տեղափոխութիւններով:

Հետեւաբար, Թէքէեանի պարտականութիւնը եղաւ 1970 թուականին կացութեան համապատասխան դիրք որդեգրելու եւ գործունէութիւն մշակելու, Միութեան շրջանակէն ներս աստիճանաբար առնելով նորեկ ազգակիցներ եւ լրացոյց սօգտագործելով անոնց իմացական եւ բարոյական կարողութիւնները: Այսպէս սկսան գալ Դոկտ. Արշաւիր Կեօնճեան, Երուանդ Ազատեան, Նուպար Ակիշեան, Մ. Հայկեց, Օշին Քէշիշեան, Գեորգ Մանտոսեան, Բարգէն Մկրտեան, Արսէն Տեմիրճեան, Ռուբէն Թերզեան, Պետրոս Փիանտարեան, Վարդուի Պալեան, Լեւոն Ժամկոչեան, Կարօ Այալթուն, Անահիտ



*ԹՄՄ Կեդրոնական վարչութեան ատենապետներ՝ Վարդգէս Պալեան եւ Տոքթ. Գեորգ Քէշիշեան*

Օրջանեան, Տոքթ. Հրայր Տէր Գեորգեան, Պարգև Նազարեան, Անթուան Պազարպաշեան, Շանթ Քեհեայեան, Տոքթ. Տիրան եւ Գուտի Միքայէլեաններ Վաչէ Մեմերճեան, Փայլակ Ահարոնեան, Գեորգ Քիւրէլեան, Տոքթ. Յարութիւն Արզումանեան, Յակոբ Վարդիվառեան, Ասատուր Տէվլեթեան, Սոնիկ Վայճեան եւ շատ ուրիշներ

Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը տակաւ գտաւ իր լայն ժողովրդականութիւնը մանաւանդ Միութեան արձանագրութենէն ետք. ան տեղական հանգամանք ունեցող մարմին մը չէր այլեւս, սահմանափակ նպատակներով եւ գործունէութեան ծիրով, այլ՝ համազգային կազմակերպութիւն մը՝ որուն մասնաճիւղերը սկսած էին գործել Սփիւռքահայ կարեւոր գաղթօճախներու մէջ, Լիբանանէն ու Սուրիայէն մինչեւ Միացեալ Նահանգներ եւ դէտ՝ Արժանթին ու Յունաստան, երբեմն տարբեր անունի ներքեւ, սակայն նո՛յն առաջադրութիւններով եւ մանաւանդ նո՛յն ոգիով:

Շարունակութիւնը էջ 6



*Պոստոնի Վահան Թէքէեան վարժարանի Օժանդակ Մարմինը. Կեդրոնը՝ Տ. Բարգէն Ա. Քինյ Մագուտեան*

Գործիչին ու Մարդուն: Պէրթոլի մէջ լոյս ընծայած էր «Էտվան» հրատարակչատունէն Թէքէեանի նուիրուած բանաստեղծութեան տետրակ մը: Անդամ էր Լիբանանի Թ. Մ. Միութեան եւ ՌԱԿԻ ընտանիքին:

Փոլատեան Պոստոնի մէջ գտաւ Բարգէն Քինյ. Մագուտեանը, որ նախ քան իր Պոստոն գաղթելը խմբագիրն էր Պէրթոլի «Չարթօնք» օրաթերթին, որուն հիմնադիրն ու առաջին խմբագիրն էր եղած անմահանուն Վահան Թէքէեան: Տէր Հայրը ծանօթ էր բանաստեղծի անձին ու գործին:

Երկու վաղեմի, սրտակից ու գաղափարակից ընկերներ գործի լծուեցան: Առաջին առթիւ, 1955ին, կազմելով Պէրթոլի Վահան Թէքէեան վարժարանի Օժանդակ մարմիններ՝ Պոստոնի, Նիւ Եորքի ու Ֆրէզնոյի մէջ: Եղան սրտաբուխ նուիրատուութիւններ վարժարանի հողի գնման ու ապա՝ շինութեան համար եւ այսպիսով Թէքէեան անունը ամերիկահայութեան մօտ սկսաւ դառնալ ծանօթ ու սիրելի անուն մը: Պէրթ է արձանագրել նաեւ որ Տէր Հօր կողակիցը՝ երեցկին Ազատուի Մագուտեան եւս հանդիսացաւ իրան այս գործի յաջողութեան համար: Անոնք յարգուած ազգայիններ



ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

Ոճիրը՝ դեռ մեր սիրտին վրայ

**ՅԱԷՐԺ ՈՒ ԲԻՒՐ  
ՅԱՐԳԱՆԸ  
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27, 1999-Ի  
ՀԱՅ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ**



**ԱՉԳԱՅԻՆ ՇԵՐՈՍՆԵՐ՝  
ԿԱՐԷՆ Ս. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆԻՆ ԵՒ  
ՎԱՉԳԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻՆ**

Դարերով ազատություն և անկախություն երազող ժողովուրդի մը համար պետականության վերականգնումը կարծեք իտեղական իրավիճակ մը պետք էր ստեղծեր – մարդիկ եղբայրանային ու միասնաբար նուիրուէին այն հողին որ միշտ խլուած էր իրենցմէ: Սակայն նման իրավիճակ մը չստեղծուեցաւ և այնպէս կը թուի որ յառաջացաւ առեղծուածային կացութիւն մը որ քաղաքական սպանութիւնները սքողուեցան մթութեան մէջ ու մարդիկ սպասուած այդ ազատութիւնը ոչ միայն չօգտագործեցին երկիր կառուցանելու, հողին տիրութիւն ընելու համար այլ՝ գայն օգտագործեցին օտար ամայի ճամբէքը բռնելու համար:

Եօթանասուն տարի մեղադրեցինք անազատութիւնը, սակայն եօթանասուն տարի վերջ ճակատագրի հեզնանքը պարզեց որ այդ անազատութիւնն էր օրինակ իրականութիւնը, որ հայուն ոտքերը կապեց իր պատմական հողին և – հետեւաբար – պարտադրեց որ ան ստեղծագործէ և մշակոյթի ու գիտութեան ոսկեղար մը պանծացնէ իր պատմական հողին վրայ:

Պիտի ցանկանք որ վերադառնայ անազատութիւնը, որ գամուած մնանք հողին վրայ. բնականաբար՝ ոչ սակայն յիմար հօտը մարդոց – Թէքէանի բացատրութեամբ – կ'երեւի միայն այդ կերպով կարելի է կապուած պահել իր հայրենիքին, որ բազմանայ և ազգ դառնայ:

Ուր կ'երթայ գանգուածը, որոնք կը թողու իր արիւնաթաթախ ժառանգութիւնը, իր վանքերը, եկեղեցիները և նոյնիսկ՝ իր նոր կառոյցները, յուշարձանները, հերոսներուն գերեզմանները: Պատմութիւնը այնքան դառնացուցած էր մեզ, որ այլա-սերէինք այս աստիճան, և օտարանային մեր հողին ու ժառանգութեան, - ու թշնամանայինք մենք՝ մեզի դէմ: Ու մնացորդները հայրենիքի հողին վրայ գործեցին այնպիսի արարքներ ու վարեցին այնպիսի կենցաղ մը, որ հայը դադրեցաւ ինքզինք ճանչնալէ: Հազիւ զսպուած էին զինեալ խմբակներու աղետալի մենամարտները, սկսան քաղաքական լուռ սպանութիւնները, երբ դեռ սահմանի վրայ պատերազմ էր, երբ դեռ կը միայնի երկրաշարժի վերքերը՝ տապալած կայսրութեան մը փլատակներուն ներքեւ. կը շարունակէին մութ ու լուռ քաղաքական հաշուեյարդարները. տակաւին մինչև այսօր չեն պարզուած խորհրդաւոր մահերը Համբարձում Դանտիլեանի,

Մարիուս Եիւզպաշեանի, Վարդգէս Պետրոսեանի, Համբարձում Գալուստեանի և ուրիշներուն և տարօրինակը այն է որ հարցնող անգամ չկայ թէ ինչու սպաննուեցան այդ մարդիկը և որոնք էին այդ արիւնոտ ձեռքերը: Իսկապէս քաղաքական տխուր գնահատական մը, սեւ վկայական մը՝ նոր անկախացող երկրի մը համար: Բացայայտումի պակասը կամ դժկամութիւնը կը նշանակեն երկու բան՝ կամ օրուան իշխանութիւնները անճարակ էին և կամ մեղսակից, և ուրեմն, երկու պարագային ալ՝ յանցաւոր:

Դեռ այսքանը ոչինչ, գալիք աղետին դիմաց: Արդարեւ, այս տարի, այս օրերուն կը լրանայ 18րդ տարեդարձը Հոկտեմբեր 27, 1999ի խորհրդարանի ահաւոր սպանդին, որուն արձագանգը տարածուեցաւ երկրագունդի ամբողջ երեսին, յատկապէս միջազգային լրատու ցանցերու կողմէ որոնք այնքան ժլատ էին լուսաբանելու Սրբազան Տրանսիսքօ Պապին այցելութիւնը աշխարհի առաջին քրիստոնէայ ազգին:

Քաղաքական ցնցիչ այդ իրադարձութիւնը ձեռնտու էր տարբեր ոյժերու և տարբեր շրջանակներու՝ տալու իրենց սեփական մեկնաբանութիւնը և մատնանշելու իրենց նախասիրած կողմերը՝ իբրև պատասխանատու ոճիրին: Եւ այդ ահաբեկչութեան շուրջ պահուած լռութիւնը մինչև այսօր ալ առիթ կու տայ մեկնաբանութիւններու և վարկածներու, քանի կը պակսին համոզիչ տուեալներ, սպառնիչ կերպով լուսաբանելու իրականութիւնը: Իրաքանչիւր կողմ իր նախասիրած յանցաւորը ունի՝ շահագործելու քաղաքականապէս: Ենթադրութիւնները արտօնելի են, բայց ոչ եզրափակիչ ամբաստանութիւնները, որոնց տուեալները կը պակսին ցայսօր:

Այսօր քիչեր կը յիշեն, կամ՝ կ'ուզեն յիշել այդ ահաւոր սպանդը: Այդ յիշողներին մէկը Առաջին լրատուականն է որ հարգողում մը հրատարակած է այդ մասին ուր կ'ընտրի - Այնքան շատ փաստեր կան քրեական գործի մէջ, որ այս կամ այն կողմ ընկնելու կարիք չկայ: Նման տեսակետ է յայտնել ՔԿՀ վարչութեան նախկին պետ Մուշեղ Սաղաթելեանը: Պատուէրը Դաշնակցութիւն կուսակցութեան և Քոչարեանի կողմից էր: Դաշնակցութիւնն ուզում էր լիիրաւ գալ իշխանութեան, բնական է՝ խանգարողը Վազգէն Սարգսեանն էր: Բացի այդ՝ Վազգէն Սարգսեանը չէր ցանկանում Ռուսաստանի լծի տակ մտնել: Վազգէնի հիմնական հարցը ծնուեց, երբ նա Մեղրիի տարբերակից հրաժարուեց: Այդ ժամանակուանից արագացաւ նրա և Դեմիրճեանի մահը (Հոկտեմբեր 14, 2017):

Խորհրդարանի մէջ սպաննուեցան ոչ միայն Վազգէն Սարգսեանն ու Կարէն Դեմիրճեանը, այլ բազմաթիւ ուրիշներ, զարմանալի զուգահեռութեամբ ուղիղ այն օրը և այն ժամուն, երբ Ս. Էջմիածնի մէջ կը կատարուէր Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրութիւնը: Բացայայտօրէն այս աղետի ետին գոյութիւն ունէր քաղաքական հակամարտութիւն մը, որովհետեւ Վազգէն Սարգսեան և Կարէն Դեմիրճեան կը նպատակադրէին երկիրը առաջնորդել տարբեր ուղիով: Եւ հաւանաբար այսօր ուրիշ տեղ մը կ'ըլլար Հայաստանը՝ եթէ այդ քաղաքական ոճիրը չգործադրուէր:

Բացի քաղաքականէն՝ ժողովրդային իմաստով ալ Հոկտեմբեր 27-ն ջրբաժան մը հանդիսացաւ, որովհետեւ այդ թուականէն ի վեր ոչ մէկ իշխանութիւն կամ իշխանաւոր վայելեցին այն ժողովրդականութիւնը գոր կը վայելէին Վազգէնն ու Կարէնը: Վերջինը տակաւին սովետական տարիներուն ժողովուրդին մօտ վաստակած էր թագաւոր կոչումը, իր ազգայնականութեան ու նուիրումին պատճառաւ:

Դժուար է այսօր հաստատօրէն իմանալ թէ որքանով ճշմարտութեան կը համա-

պատասխանեն Սաղաթելեանի բացայայտումները: Մէկ բան ճշմարիտ է որ քաղաքական հայեցակէտներու խտորումէն ու հակասութենէն անդին գոյութիւն ունէին անձնական փառասիրութեան բախումներ: Ռոպերտ Քոչարեան գրեթէ խեղճացած էր Վազգէն Սարգսեանի հուժկու ներկայութեան կողքին, որ նոյնիսկ կը բացայայտուէր հրապարակով: Օրինակ Հայաստան-Սփիւռք համաժողովին, ուր երկու իշխանաւորները ներկայ էին, վարչապետը իր ելոյթին մէջ յայտարարեց թէ կարգ մը իշխանաւորներ անձնական երաշխիքներ կու տան օտար կամ սփիւռքահայ ներդրողներուն, մինչ ըսաւ, մենք պետք է օրէնքներ դնենք և այդպիսով երաշխաւորենք արտասահմանեան ներդրումները: Ակնարկութիւնը բացայայտօրէն կ'երթար նախագահ Քոչարեանին: Այդ պահուն այնպէս թուեցաւ որ Քոչարեանի ճակատագիրը որոշուած էր: Սակայն, պատահեցաւ ճիշդ հակառակը:

Վերել տրուած հաստատումներուն հաւատք ընծայեք կամ ոչ՝ չենք կրնար անտեսել կարգ մը երեւոյթներ և չհարցնել օղին մէջ մնացած քանի մը հարցումներ:

Եթէ իշխանութեան մէջ գտնուող որոշ անձեր իրազեկ կամ դաւակից չըլլային՝ ինչպէ՞ս օր ցերեկով ահաբեկչներու խմբակը պիտի մտնէր խորհրդարան և հրացանազարկ ընէր իշխանութեան գլխաւոր դէմքերը: Նոյնպէս, ահաբեկչներու պարագլուխը՝ Նայիրի Յունանեան, ամբողջացնելէ ետք իր արիւնալի առաքելութիւնը, ինչու բախտակից պիտի չընէր այլ իշխանաւորներ Վազգէն Սարգսեանի ու Կարէն Դեմիրճեանին, և ընդհակառակն, պիտի հրաւիրէր Ռոպերտը խորհրդարան՝ զինաթափ ըլլալու համար: Դատավարութիւնը ոչ մէկ համոզիչ եզրակացութիւն հրապարակեց - այս հարցականները թողելով մութին մէջ:

Եթէ ամենէն արդար դատարանն անգամ արդարացնէր Քոչարեանը՝ փաստը տակաւին կը մնայ փաստ որ այս ահաբեկչութենէն միակ օգտուողը եղաւ ան, դառնալով միահեծան իշխանաւոր, և ընտանիքն ալ դարձնելով միլիարտատէր՝ աղքատ երկրի մը հաշտայն:

Ժողովուրդի միտքին մէջ կասկածներ սկսան աւելի թանձրանալ՝ երբ Քոչարեան միահեծան տէր դառնալէ ետք համարձակեցաւ Դրոյի գործով հակապետական դաւադիրներ ազատ արձակելու բանտէն:

Պարզ է թէ ներկայ մթնոլորտին մէջ պիտի չբացայայտուին նախկին քաղաքական սպաննութեանց պատասխանատուները, ինչպէս լրացուցիչ բացատրութիւններ պիտի չտրուին Հոկտեմբեր 27ի սպանող պատուիրողներու մասին:

Հակառակ որ գուշակութիւնները ցարդ կեղրոնացած են անձնական հակամարտութեանց և հոսանքներու քաղաքական հայեացքներու տարբերութեան վրայ, սակայն դժուար չէ այդպիսի հսկայ ահաբեկչութեան ետին չտեսնել աւելի արտաքին օտար շահեր՝ Հայաստանի քաղաքականութիւնը ուղորդելու որոշ ճանապարհով:

Եթէ երկրին մէջ դատաւորները չեն կրնար - կամ արտօնուած չեն - փաստերը իրարու քով դնելով արդար ու յստակ վճիռի մը յանգելու՝ ժողովուրդը արդէն այդ հաշուեյարդարը կատարած է. և նոյնիսկ՝ համոզուած որ միեւնոյն մտածելակերպի շարունակութիւնն էր նաեւ Մարտ 1ի սպանդը:

Պատմութիւնը որքանով պիտի մակաբերէ ճշմարտութիւնները՝ չենք գիտեր - մէկ բան պարզ է սակայն որ այնքան ստեն որ հարցականները կը շարունակեն մնալ անպատասխանի, ոճիրը պիտի շարունակէ մնալ ծանրացած մեր սիրտին վրայ և ժողովուրդի սիրտին վրայ:



### Տաշիրը յառաջիկայ տարիներուն Հայաստանի մէջ 1 միլիառ տոլարի ներդրում պիտի ընէ

Ռուսական «Տաշիր» ընկերութիւններու խումբը Հայաստանի ներդրողներու ակումբին եւ միջազգային ֆինանսական հիմնարկներու հետ համատեղ կը պատրաստուի յառաջիկայ տարիներու ընթացքին մօտ 1 միլիառ տոլարի ներդրում կատարել Հայաստանի ուժանիւթի ոլորտին մէջ: Այդ մասին յայտարարուած է Նոյեմբեր 13-ին «Ռատիսըն Պլու» հիւրանոցին մէջ «Տաշիր»-ի ներդրումային ծրագրի ներկայացման ժամանակ, որուն ներկայ գտնուած է նաեւ նախագահ Սերժ Սարգսեան:



Ձեռնարկին ժամանակ հանգամանօրէն ներկայացուած են, թէ ինչ միջոցներու հաշուին եւ ինչպէս պիտի իրականացուի վերոնշեալ ներդրումային ծրագիրը ու որքանով անիկա իրատեսական է:

Ձեռնարկին մասնակցած են նաեւ «Տաշիր»-ի գործընկեր միջազգային ֆինանսական եւ այլ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ: Ծրագրի ներկայացման արարողութիւն «Տաշիր» ընկերութեան, «Հայաստանի էլէկտրական ցանցեր» (ՀԵՑ) ընկերութեան եւ ֆինանսական գործընկերներու միջեւ:

Յիշեցնենք, ՀՀ-ը կը պատկանի ռուսաստանաբնակ միլիատատեր Սամուել Կարապետեանի «Տաշիր Կրուփ»-ին: Սերժ Սարգսեան Երեքշաբթի 14 Նոյեմբեր 2017-ին, նաեւ Հայաստանի ազգային ճարտարագիտական համալսարանին մէջ ներկայ գտնուած է աշխարհահռչակ ֆրանսական «Շնայտըր Էլեքթրիք» ընկերութեան, «Տաշիր» ընկերութիւններու խումբին եւ Հայաստանի ազգային ճարտարագիտական համալսարանի ներդրումով ստեղծուած «Կասկադ Էներձօ-Տաշիր-ՀԱՊՀ» գերազանցութեան կեդրոնի բացման արարողութեան, կրթութեան եւ գիտութեան նախարարին, համալսարանի տնօրէնին, «Տաշիր»-ի նախագահին, «Հայաստանի էլէկտրական ցանցեր», ինչպէս նաեւ «Կասկադ-Էներձօ» ընկերութիւններու ղեկավարներուն ուղեկցութեամբ շրջայց կատարած է նորաբաց նորարարական կեդրոնին մէջ:

Նախագահը Երեւանի քաղաքապետին, տնտեսական զարգացման եւ ներդրումներու նախարարին, այլ պաշտօնատար անձերու ու հիւրերու հետ Երեւանի Արաբկիր վարչական շրջանին մէջ ներկայ գտնուած է «Տաշիր»-ի մէկ այլ ձեռնարկի՝ ռուսաստանեան խոշորագոյն «Ռիօ» ցանցի մաս կազմող «Ռիօ մոլ» առեւտուրի եւ ժամանցի կեդրոնի բացման արարողութեան: Ծրագրի արժէքը կը կազմէ շուրջ 40 միլիոն տոլար: Պատասխանատուներու հաւաստմամբ, «Ռիօ»-ի բացումով պիտի ապահովուի շուրջ 500 նոր աշխատատեղ:

Նախագահը Երեւանի քաղաքապետին, տնտեսական զարգացման եւ ներդրումներու նախարարին, այլ պաշտօնատար անձերու ու հիւրերու հետ Երեւանի Արաբկիր վարչական շրջանին մէջ ներկայ գտնուած է «Տաշիր»-ի մէկ այլ ձեռնարկի՝ ռուսաստանեան խոշորագոյն «Ռիօ» ցանցի մաս կազմող «Ռիօ մոլ» առեւտուրի եւ ժամանցի կեդրոնի բացման արարողութեան: Ծրագրի արժէքը կը կազմէ շուրջ 40 միլիոն տոլար: Պատասխանատուներու հաւաստմամբ, «Ռիօ»-ի բացումով պիտի ապահովուի շուրջ 500 նոր աշխատատեղ:

Նախագահը Երեւանի քաղաքապետին, տնտեսական զարգացման եւ ներդրումներու նախարարին, այլ պաշտօնատար անձերու ու հիւրերու հետ Երեւանի Արաբկիր վարչական շրջանին մէջ ներկայ գտնուած է «Տաշիր»-ի մէկ այլ ձեռնարկի՝ ռուսաստանեան խոշորագոյն «Ռիօ» ցանցի մաս կազմող «Ռիօ մոլ» առեւտուրի եւ ժամանցի կեդրոնի բացման արարողութեան: Ծրագրի արժէքը կը կազմէ շուրջ 40 միլիոն տոլար: Պատասխանատուներու հաւաստմամբ, «Ռիօ»-ի բացումով պիտի ապահովուի շուրջ 500 նոր աշխատատեղ:

### Լաւրով. «ԼՂ-ի շուրջ համագործակցութիւնը չէ տուժած ՌԴ-ի եւ ԱՄՆ-ի յարաբերութիւններու վիճակէն»



ԼՂ հակամարտութեան կարգաւորման շուրջ Ռուսիոյ եւ ԱՄՆ-ի համագործակցութիւնը չէ տուժած երկու երկիրներու յարաբերութիւններու ընթացիկ վիճակէն:

Այս մասին, ըստ Armenpress.am-ի, Նոյեմբեր 20-ին Պաքուի մէջ յայտարարած է ՌԴ արտաքին գործոց նախարար Սերժեյ Լաւրովը՝ ելոյթ ունենալով Ատրպէյճանի Դիւանագիտական ակադեմիային մէջ: «Ղարաբաղեան կարգաւորման շուրջ համագործակցութիւնը չէ տուժած մեր երկկողմ գործերուն մէջ տեղի ունեցողէն», - ըսած է ան:

### Արցախի Կը Պատրաստուի Նշելու Ղարաբաղեան Շարժման 30-ամեակը



Արցախի նախագահ Բակո Սահակեան ստորագրեց հրամանագիր մը. «Արցախա-հայութեան ազգային-ազատագրական պայքարի ղարաբաղեան շարժման 30-րդ տարեդարձի տօնակատարութեան կազմակերպման եւ համակարգման պետական յանձնաժողով ստեղծելու եւ անոր անհատական կազմը հաստատելու մասին: Յանձնաժողովի նախագահն է Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի նախագահ Աշոտ Աուլեանը»:

### Վիեննայի մէջ պիտի քննարկուի Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման հարցը

Վիեննայի մէջ ԵԱՀԿ-ի արտաքին գործոց նախարարներու խորհուրդի նիստին ընթացքին պիտի քննարկուի Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման հարցը:



Այս մասին ատրպէյճանական Ռիփորթ» գործակալութեան յայտնած են կազմակերպութեան գործող նախագահի մամլոյ ծառայութենէն:

Նիստը տեղի պիտի ունենայ 7-8 Դեկտեմբերին: Մամլոյ ծառայութենէն նշած են, որ նախարարական հանդիպումը պիտի չունենայ ընդհանուր մէկ նիւթ:

«ԵԱՀԿ-ի մէջ աստիճանական նախագահութեան գլխաւոր առաջնահերթութիւնները, որոնք պիտի քննարկուին հանդիպումին ընթացքին, ԵԱՀԿ-ի տարածքին տագնապներու գոտիին մէջ լարուածութեան նուազեցումէն բացի ծայրայեղականութեան դէմ պայքարն է եւ կազմակերպութեան ծիրին մէջ վստահութիւնը վերականգնելու ջանքերը: Սակայն, հակառակ այն իրողութեան, որ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապը պիտի չըլլայ հանդիպումին առանձին նիւթը,

պատուիրակութիւնները կարելիութիւն պիտի ունենան անդրադառնալու նաեւ այդ հարցին», յայտնած է ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի գրասենեակը:

ՄԱԼԵ ՊԵՏՎ ՊԵՏՐ Է ՊԱՋՊԱՆՈՒԻ  
ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՉԱԲԱԿՆԵՐՈՒ ՄԵԿԱՄԲ  
ՉԵՈՔ ԲԵՐՈՒՄԾԸ



Շարունակում էջ 3-ին

### ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ...

**Թ.Ս.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ**

Կեղրոնական Վարչությունը հերթականօրին ատենապետեցին Համբարձում Պերպերեան (1969-1971), Անդրանիկ Լ. Փոլատեան(1971-1979), Երուանդ Ազատեան (1979-1981, 1983-1986 եւ 2017-ին սկսեալ), Տոքթ. Գեորգ Քէշիշեան (1987-1997), Վարդգէս Պալեան (1997-2008) եւ

Հիմնադիրներու Մարմինը կը շարունակէր հասնիլ լիբանանահայութեան կարիքներուն: Ընդառաջելով ԹՄՍ Միացեալ Նահանգներու եւ Գանատայի Կեղրոնական Վարչութեան կոչին, որ 1978ը հարիրամեակի տօնակատարութեանց տարի կը հռչակէր, բովանդակ հայութիւնը,



ԹՄՍ Անդրանիկ Պատգամաւորական Ժողովը Նիւ Եորքի մէջ

Տոքթ. Յարութիւն Արզումանեան (1981-1983, 1986-1987 եւ 2008-2017):

Անդրանիկ Փոլատեանի շրջանին գծուեցաւ ծրագիր-կանոնագիրը Միութեան եւ վաւերացուեցաւ Մեսէշուցեց Նահանգին կողմէ որպէս տրագրեմ կազմակերպութիւն. այս աշխատանքին մէջ մեծ ներդրում ունեցաւ ԹՄՍ Կեղրոնական Վարչութեան անդամ եւ ՌԱԿ Արեւելեան Ամերիկայի եւ Գանատայի Շրջանային Վարչութեան ատենապետ իրաւաբան Տիգրան Սմարեան, Նիւ Ճորձիէ:

Եթէ առաջին քանի մը տարիները կազմաւորման եւ փորձառութեան շրջան մը եղան, ապա Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը ձեւ, կերպարանք եւ կազմակերպական ամուր ու հաստատ հիմքեր սկսաւ ունենալ միայն 1976ին սկսեալ, մանաւա՛նդ ԹՄՍ Գ. Պատգամաւորական Ժողովին անմիջապէս ետք, Մայիս 21-22, 1977 զումարում՝ Գէյմպրիձ, Մեսէշուցեց: Կեղրոնական Վարչութեան հիմնադիր կազմը կը բաղկանար. Անդրանիկ Լ. Փոլատեան՝ ատենապետ, Դոկտ. Արշալիր Կէօնճեան՝ Փոխ-ատենապետ, Խաչատուր Փիլիպոսեան՝ Ատենադայիր, Տիրա Կոբոյեան՝ գանձապահ, անդամներ՝ Երուանդ Ազատեան, Դոկտ. Գրիգոր Մագսուտեան, Սուրէն Մնուկեան, Համբարձում Պերպերեան, Տիգրան Սմարեան, Պետրոս Փիանտարեան, Վարիչ Քարտուղար Յակոբ Վարդիվաճեան: Յաջորդ տարի իսկ, Փրաիտենս գումարուող Դ. Պատգամաւորական Ժողովին, Մայիս 20-21, 1978ին Կեղրոնական Վարչութեան մաս կը կազմեն Տոքթ. Յարութիւն Արզումանեան, Գեորգ Մանտոսեան եւ Բարգէն Սկրեան: Զ. Պատգամաւորական Ժողովին, զումարում Յուլիս 5-6, 1980ին, Լոս Անճելըսի մէջ մաս կը կազմէ Տոքթ. Գեորգ Պ. Քէշիշեան:

**ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆԻ ԾՆՆՆԵԱՆ ԴԱՏԱ-ԴԱՆՁԸ**

Դէպքերու դասաւորումով՝ Ամերիկայի շրջանակին վրայ ինկաւ դարադարձի նախաձեռնութեան պարտականութիւնն ու պատիւը գոր ան կատարեց հաւատքով, խանդավառութեամբ եւ խղճմտութեամբ: Լիբանան արդէն քաղաքացիական պատերազմի երրորդ տարին մտած անկարելի դարձուցած էր Լիբանանի շրջանակին համար նման նաաձեռնութեան մը սկսելու, հակառակ որ ԹՄՍի

Մայր Հայրենիքի թէ Մփիւռքի տարածքին վրայ, արժանավայել հանդիսութիւններով պանծացուց յիշատակն ու վաստակը բոլոր ժամանակներու հայ մեծ բանաստեղծներէն՝ Վահան Թէքէեանին:

Ոգեկոչական հանդէսներէն եւ այլ կարգի ծրագրումներէն երկու ձեռնարկներ արժանի են մասնաւոր անդրադարձումի, - առաջինը՝ Երեւանի Սունդուկեանի անուան թատրոնին մէջ պետական չափանիշով կատարուած հարիրամեակի տօնակատարութիւնն էր, եւ երկրորդը՝ Միութեան կողմէ դէպի Խորհրդային Հայաստան կազմակերպուած այցելութիւնը եւ Գահիրէի մէջ Բանաստեղծին շիրիմին տրուած հաւաքական ուխտագնացութիւնը, որոնք մեծ տպաւորութիւն գործեցին եւ յաւէտ արձանագրուած պիտի մնան մեր մշակութային տարեգրութեանց մէջ:

Այս առթիւ ստեղծուեցաւ Հրատարակչական Մարմին մը, որ սկսաւ լոյս ընծայել բանաստեղծին հայերէն եւ անգլերէն թարգմանութեամբ գործերէն շատեր եւ իր նամակներին: Այսպէս՝ Արշակ Ալպոյաճեանի «Վահան Թէքէեանի կեանքը եւ հանրային գործունէութիւնը» խմբագրութեամբ՝ Դոկտ. Վաչէ Ղազարեանի, Կարիկ Պասմաճեանի «Թարգմանչական փունջ մը Թէքէեանէն», Փրոֆ. Աւետիս Սանճեանի «Վահան Թէքէեանի Նամակներ» եւ այլն:

Այդ օրերուն, եթէ հրա՛շքով մը, Վահան Թէքէեան զուխը կարենար բարձրացնել իր հողաթումբէն, ի՛նչպիսի յուզումով պիտի հրճուէր, տեսնելով թէ իր անունով մշակութային Միութիւն մը կը գործէ աշխարհով-մէկ, իր անունով դպրոց մը հիմնուած է հայատրոփ Պէյրութի մէջ, իր անունով հրատարակութիւններ կը կատարուին եւ իր իր երկերը կը հրատարակուին վերածնած Հայաստանի մէջ տասնեակ հազարաւոր տպաքանակով:

Կեղրոնական Վարչութիւնը լիայոյս էր որ հանդէսներէ եւ հրատարակութիւններէ գատ, հնարաւոր պիտի ըլլար հայրենի դպրոցներէն մէկը Թէքէեանի անունով մկրտելու, սակայն այդ բախտը վիճակուեցաւ աւելի քան երկու տասնամեակներ ետք, Հայաստանի Երրորդ Հանրապետութեան անկախացումէն ետք, երբ փոխան մէկի այսօր հինգ վարժարաններ մկրտուեցան Վահան Թէքէեանի անունով Հայաստանի եւ Արցախի մէջ:

### Մամուլի հաղորդագրություն

### Եվրոպայի հայերը 1,23 միլիոն եվրո գումար կնքողնեն Հեռուստամարաթոն 2017-ին



Ֆրանսիա, 19,11,2017: Նոյեմբերի 15-19 Ֆրանսիայում Հեռախոսամարաթոնն էր, որին մասնակցել են Հիմնադրամի Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Շվեյցարիայի եւ Հունաստանի տեղական մարմինները: 4 օր շարունակ Հիմնադրամի կամավորները գանգահարում էին եվրոպական երկրներում ապրող հայերի ընտանիքներին և կազմակերպություններին՝ ներկայացնելով Հիմնադրամի նոյեմբերի 23-ին կայանալիք Հեռուստամարաթոն «Բերքառատ Արցախ» թեման և նպատակները: Ավելի քան 9900 եվրոպահայ ընտանիք և կազմակերպություն միացել է հանգանակություններին, և այսպիսով Եվրոպայի հայերի կողմից կատարված ներդրումը Հեռուստամարաթոն 2017-ին կկազմի 1,23 միլիոն եվրո: «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի ամենամյա հեռուստամարաթոնին ընդառաջ Հիմնադրամի տեղական մարմինները տարբեր երկրներում կազմակերպում են նմանօրինակ երեկույթներ գումար հավաքագրելու համար: «Բերքառատ Արցախ» խորագիրը կրող Մարաթոնի թեման Արցախի ոռոգման համակարգի կառուցումն է և արևային էներգետիկ կայանների տեղադրումը:

Հայաստան համահայկական հիմնադրամ

### «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի Յունաստանի Ֆոնեթոն

Յարգելի Հայրենակիցներ,  
«Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի վարչութիւնը, իր սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ մեր բոլոր հայրենակիցներուն, որոնք իրենց սրտաբոլիս նուիրատուութիւններով սատար հանդիսացան 2017-ի Phonethon-ին:

Դժբախտաբար, չկարողացանք անմիջական կապի մէջ մտնել մեր բոլոր հայրենակիցներուն հետ, ընդունելու իրենց նիւթական խոստումները:

Նուիրահաւաքը կը շարունակուի. եթէ կը փափաքիք ձեր ներդրումը ունենալ այս յոյժ հայրենանուէր գործընթացին, կրնաք ձեր նուէրները փոխանցել Հիմնադրամի դրամատան հաշիւին նշելով Ձեր անունը.

TPAIEZA ΠΕΙΡΑΙΩΣ  
IBAN: GR4101721950005195050350189

կամ հեռաձայնել եւ այցելել հիմնադրամի գրասենեակ՝ Լամիաս փողոց թիւ 30, հեռ. (210) 490-7867 եւ կամ ալ ձեր տեղական Հայկական եկեղեցին:

Այս առթիւ, կ'ուզենք մեր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել մեր կամաւորներուն, որոնք իրենց սուղ ժամանակը տրամադրեցին ազնուօրէն դիմելով եւ կապի մէջ մտնելով մեր հայրենակիցներուն հետ, որոնք ընդհանրապէս ընդառաջեցին անոնց դիմումին, երբեմն ալ մերժուելով:

Նուիրատուներու անուններու ցանկը պիտի յայտարարուի մամուլի միջոցաւ, վերջնական գանձումներէն ետք:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ



**ΜΑΣΣΙΣ Ποδοσφαιρική Ομάδα**



Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε, ότι η ποδοσφαιρική ομάδα AGBU Massis, έχει αγώνα κάθε Τετάρτη στις 22.00 στο γήπεδο Rendi Soccer Arena, οδός Αγίας Άννης 46, Αγ. Ιωάννης Ρέντη.

Σας περιμένουμε να έρθετε, να δούμε παρέα τον αγώνα και να θαυμάσουμε τις ωραίες στιγμές που μας προσφέρει η ομάδα μας.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με τον κ. Λεβόν Αγαζαριάν, στο 6932706312.

Την περασμένη εβδομάδα η ομάδα μας κέρδισε την αντίπαλη ομάδα με μια μεγάλη παλικαρία ανατροπή MASSIS - ΚΟΡΚΟΛΙΑΗ 7 - 3.

**Գրառուած Օրեր**

4 Փետրուար 2018,  
11 Փետրուար 2018 (Պազար)  
24-25 Փետրուար 2018  
(Թատերական)

Արարատ Մ.Մ.Միութիւն

**Քաջալերեցէք  
հայ  
մանուկը**

Մէկ Շաբթուան Մէջ  
414 Երեխայ Ծնած է



Երեւանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի առողջապահութեան վարչութենէն կը տեղեկացնեն, որ Նոյեմբեր 10-էն 16 մայրաքաղաքի ծննդատուններուն մէջ լոյս աշխարհ եկած է 414 երեխայ՝ 206 տղայ, 208 աղջիկ:

**Սևանա լճի լուսանկարը՝ տիեզերքից**

Ռուս տիեզերագնաց-օդաչու, ՌԴ հերոս Սերգեյ Ռյազանսկին, որը օրերս իր ֆէյսբուքյան էջում հրապարակել էր Երևանի լուսանկարները՝ արված տիեզերքից, այս անգամ հրապարակել է Միջազգային տիեզերակայանից արված Սևանա լճի լուսանկարը:

«Սևանա լիճը Հայաստանում և կովկասյան տարածաշրջանում ամենամեծ ջրային տարածքն է, միաժամանակ ամենաբարձր և մեծ քաղցրահամ լիճը Եվրասիայում: Լիճը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզում՝ ծովի մակարդակից 1900 մետր բարձրության վրա», - հրապարակման մեջ գրել է Սերգեյ Ռյազանսկին:



**Ատոմ Էգոյեան Հնդկաստանի Միջազգային Փառատօնին Սրջանակ Պիտի Ստանայ**

Յայտնի գանատահայ բեմադրիչ Ատոմ Էգոյեան պիտի պարգևատրուի Lifetime Achievement մրցանակով Նոյեմբեր 20-ին մեկնարկող «Հնդկաստանի միջազգային շարժանկարի փառատոն 2017»-ի (IFFI) ընթացքին:

Ըստ «Փանարմինիլըն»-ի հնդկական United News լրատուամիջոցի փոխանցմամբ, Հնդկաստանի տեղեկատվութեան եւ հեռարձակման նախարար Սմրիթի Իրանին իր թուիթթրեան էջին մէջ հրապարակած գրառման մէջ կը յայտնէ, որ փառատոնի ընթացքին բեմադրիչին նկարած երեք՝ «Քաղցր ապագան», «Էքզոթիքա» եւ «Յիշել» շարժանկարներու յատուկ ցուցադրութիւն պիտի կազմակերպուի:

Աշխարհահռչակ բեմադրիչ, գրող եւ արտադրող Ատոմ Էգոյեան մեծ ներդրում ունեցած է համաշխարհային շարժանկարի զարգացման գործին: Անոր ֆիլմերուն մէջ կը համադրուին բուռն զգացումներն ու արհեստագիտական ինքնատիպ լուծումները, որոնք հանդիսատեսին կը բացայայտեն տարբեր հիմնախնդիրներ: Եգիպտահայ ընտանիքի մէջ ծնած Ատոմ Էգոյեան, Թորոնթոյի համալսարանին մէջ հայոց պատմութիւն ուսանելու տարիներուն, շատ բան կը բացայայտէ իր ազգային մշակոյթի եւ պատմական անցեալի մասին: Ան մեծ հետքաքրութեամբ կը սկսի ուսումնասիրելու 1915 թուականի Հայոց Ցեղասպանութիւնը, որու ընթացքին 1.5 միլիոն հայ սպաննուած է Թուրքիոյ մէջ:

«Ան իր գործունէութեան հիմնական շարժիչ ուժը ֆիլմարտադրութեան մէջ կը համարէ մոռացուած պատմութեան վերհանումը», - կը գրէ աղբիւրը:

Էգոյեան նկարած է 15 լիամետրաժ ֆիլմ, ստեղծած է քանի մը հեռատեսիլային նախագիծեր եւ կարճամետրաժ ֆիլմեր: Բեմադրիչին «Արարատ» ֆիլմը անոր առաջին գործն է Հայոց Ցեղասպանութեան մասին:



**ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ  
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ.  
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ  
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ**

Սեփականութիւն  
ԱՐԱՐԱՏ Մ Մ ՄԻՈՒԹԻՒՆ  
Միսթու 33, Նիքեա, Յունաստան

Համակարգչային  
շարուածքը եւ էջադրումը՝  
ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ շաբաթաթերթի

Տնօրէն՝  
Ընկ. Սարգիս Խաչատուրեան

Արտօնատէր -  
Փաստաբան՝  
ընկ. Յակոբ Ճեւճեան

“NOR ASHAP”  
Αρμένικη Εβδομαδιαία  
Εφημερίδα  
Ιδιοκτησία “ΑΡΑΡΑΤ”  
Φιλολογικό Αθλητικό Σωματείο

Διευθυντής  
Σαρκίς Χατσατουριάν  
Εκδότης -  
Ιάκωβος Φετζιάν Δικηγόρος

Շիստոյ 33 - TK 18450 - Νίκαια  
Τηλ: 210-4926085

“NOR ASHKHAR”  
Armenian Cultural Social Weekly  
33 Sistou Str.  
GR 18450 NIKEA GREECE  
Tel-Fax: 00+30+210-4926085

**Հայաստան պիտի ունենայ իր «Տիգրիլենտ»ը, որ պիտի կոչուի «Նոյլենտ»**

Հայաստանի կառավարութիւնը «Տիգրիլենտ» (Disneyland) եւ «Եունիվըրսըլ» (Universal) ընկերութիւններու փորձագէտները Հայաստան հրաւիրած է Վանաձորի մէջ «Տիգրիլենտ»ի նման վայրի մը նախագիծի իրագործման աշխատանքներու հետ: Այդ վայրը պիտի կոչուի «Նոյլենտ»: Այս մասին յայտարարեց վարչապետ Կարէն Կարապետեան:

«Նախագծի աշխատանքները սկսուել են մէկ տարի առաջ, մեկնարկել է 100 մլն. դոլարի ներդրումային ծրագիրը արդիւնաբերութեան եւ գիւղատնտեսութեան ոլորտներում, եւ այժմ իտալացի լաւագոյն խորհրդատուներ օգնում են մեզ Վանաձորի զարգացման հայեցակարգը մշակելու գործում», ըստ վարչապետը:

Վերջինս նաեւ յայտնեց, որ կառավարութիւնը ներկայիս կը քննարկէ ենթակառուցային կարելի լուծումները, որոնք կրնան առաւել զրաւիչ դարձնել Վանաձորի մէջ հիմնադրուող ձեռնարկը:



Բացի իմրագրականներէն, յօրուածագիրներու տեսակէտներն ու գաղափարները անպայմանօրէն չեն արտայայտեր թերթին ուղեգիծը:



### Հայաստանը ընտրուեցաւ ԵՈՒՆԵՍԿՕ-ի 1970-ի ուխտի միջկառավարական կոմիտէի անդամ

Հոկտեմբեր 30- Նոյեմբեր 14 Փարիզի ԵՈՒՆԵՍԿՕ-ի կեդրոնին մէջ ընթացող կազմակերպութեան Գլխաւոր խորհրդածողովի շրջագիծին մէջ տեղի ունեցան Մշակութային արժէքներու ծագման երկիր վերադարձը կամ ապօրինի իրացման պարագային անոնց վերահաստատումը խրախուսելու հարցերով միջկառավարական կոմիտէի ընտրութիւնները:



ՀՀ արտաքին գործոց նախարարութեան փոխանցած տեղեկութիւններով՝ կոմիտէն կը հանդիսանայ «Մշակութային արժէքներու ապօրինի ներածումը, արտածումը եւ անոնց նկատմամբ սեփականութեան իրաւունքի փոխանցումը արգիլելու եւ կանխելու միջոցառումներու մասին» ԵՒՆԵՍԿՕ-ի 1970-ի ուխտի միջկառավարական մարմինը:

Երկրորդ շրջանային խումբէն (Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներ) ընտրուած է Հայաստանը՝ 4 տարի ժամկետով: Մայիս 2015-ին, Հայաստանը ընտրուած էր նոյն Ուխտի անդամ պետութիւններու հանդիպումին օժանդակ կոմիտէի անդամ՝ 4 տարի ժամկետով:

Նշենք, որ 22 անդամ-երկիրներէ բաղկացած կոմիտէն հիմնուած է 1978-ին՝ կազմակերպութեան Գլխաւոր խորհրդածողովի 20րդ նստաշրջանի համապատասխան որոշումին հիման վրայ:

Կոմիտէի հիմնական գործառնություններէն է՝ նպաստել պետութիւններու բազմակողմանի եւ երկկողմանի համագործակցութեան մշակութային արժէքներու՝ ծագման երկիր վերադարձնելու կամ անոնց վերահաստատումը խրախուսելու մասով:

### Կոմիտասի եւ Թումանեանի յոբելեանները ԵՈՒՆԵՍԿՕ-ի օրացոյցին վրայ են

Կոմիտասի եւ Յովհաննէս Թումանեանի ծննդեան 150-ամեայ յոբելեանները ընդգրկուած են ԵՈՒՆԵՍԿՕ-ի՝ Հռչակաւոր մարդոց եւ կարեւոր իրադարձութիւններուն 2018-2019 թուականներու Օրացոյցին վրայ:

Արտաքին գործոց նախարարութենէն կը յայտնեն, որ որոշումը ընդունուած է Փարիզի մէջ՝ ԵՈՒՆԵՍԿՕ-ի կեդրոնատեղիին մէջ ընթացող կազմակերպութեան Գլխաւոր համաժողովի 39-րդ նստաշրջանի ընթացքին:



Հայաստանի կողմէ՝ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ աջակցութեամբ ներկայացուած «Երգահան, ժողովրդական երաժշտագէտ, բանահաւաք, երգիչ Սողոմոն Սողոմոնեանի, յայտնի որպէս՝ Կոմիտաս վարդապետի (1869-1935 թթ.) ծննդեան 150-ամեակը», եւ Վրաստանի ու Ռուսիոյ աջակցութեամբ ներկայացուած «Բանաստեղծ, գրող, թարգմանիչ Յովհաննէս Թումանեանի (1817-1923 թթ.) ծննդեան 150-ամեակը» խորագիրով յայտերը ստացած են Կազմակերպութեան հաւանութիւնը:

1998-էն առ այսօր Հռչակաւոր մարդոց եւ կարեւոր իրադարձութիւններու ԵՈՒՆԵՍԿՕ-ի օրացոյցին վրայ ներառուած է Հայաստանի Հանրապետութեան կողմէ ներկայացուած 23 յոբելեանական տարեթիւ:

Նախորդ երկամեակի համար հաստատուած էին ՀՀ կողմէ ներկայացուած «Ոսկան Երեւանցու տպագրութեամբ հայերէն առաջին Աստուածաշունչի (1666 թ.) 350-ամեակը» եւ «Յովհաննէս Այվազովսքիի (1817-1900 թթ.) ծննդեան 200-ամեակը» յայտերը:



### Թուրքիոյ Մէջ Գտնուող Հայկական Դպրոցները Կը Պայքարին Իրենց Գործունէութիւնը Շարունակելու Համար «Հուրիէթ»



Թուրքիոյ մէջ 1920-ական թուականներուն գործող, ազգային փոքրամասնութիւններուն պատկանող 138 դպրոցէն այսօր մնացած են միայն 24-ը: Թրքական «Հուրիէթ» պարբերականը անդրադարձած է երկրին մէջ գործող ազգային փոքրամասնութիւններուն պատկանող դպրոցներու վիճակին եւ արձանագրած, որ անոնցմէ շատերը այսօր փակման վտանգի առջեւ են:

Ըստ պարբերականին՝ դպրոցներէն շատերը, որոնք կը գոյատեւեն միայն նուիրատուութիւններու հաշուին, եթէ այլ ֆինանսատրուստ չունենան եւ «շահ չհետապնդող կազմակերպութեան» կարգավիճակ չստանան, ապա կը փակուին:

Յօդուածին մէջ ազգային փոքրամասնութիւններու ներկայացուցիչները ներկայացուցած են այս ոլորտին մէջ իրենց առջեւ կանգնած դժուարութիւնները:

Հայկական Դաղեան դպրոցի նախկին հիմնադիր խորհուրդի անդամ Արսէն Արշըք, ներկայացնելով Թուրքիոյ մէջ գործող հայկական դպրոցներու վիճակը, ըսած է.

«Այսօր Թուրքիոյ մէջ կայ մօտ 60 հազար հայ: Եթէ 1950-ական թուականներու վերջերը մենք ունէինք 25 դպրոց եւ 9 հազար աշակերտ, ապա այսօր ունինք 16 դպրոց եւ 3 հազար աշակերտ: Երկրին մէջ կրթութեան ոլորտին մէջ կատարուած փոփոխութիւնները բացասականօրէն ազդած են նաեւ մեր դպրոցներուն վրայ: Քանի որ աւագ դպրոցներ ու համալսարաններ ընդունուելու համար քննութիւնները տեղի կ'ունենան կեդրոնացուած համակարգով, ծնողները կը ցանկան, որ նույնիսկ բնագիտութեան ու ուսողութեան եւ նման առարկաները եւս դասաւանդուին թրքերէնով, թէւ մենք իրաւունք ունինք ատոնք ուսուցանելու հայերէնով»:

Արսէն Արշըք ակեցուցած է, որ դպրոցներու միակ ֆինանսատրուստը նուիրատուութիւններն են, որոնք հազիւհազ կը փակեն ծախսերը:

### ՀԱՅՈՑ ԱՅԲՈՒԲԵՆԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐԻՑ Է. ՌՈՒՍ ՀՈԳԵՆՈՐԱԿԱՆ

Ռուս հոգեւորական Անդրէյ Տկաչովը ներկայացրել է Հայոց գրերի ստեղծման պատմութիւնը ասելով, թէ որն է նրա յուրահատկությունը:



«Հայոց այբուբենի ստեղծող Մեսրոպ Մաշտոցը տիտանական բանասիրական եւ հոգեւոր աշխատանք է կատարել, ինչի արդյունքում էլ ստեղծվել են հայկական գրերը: Դրանցից յուրաքանչյուրին կցված է թվանշան, ինչպէս նաեւ յոթ մետաղներ, որոնք մարդկությանը հայտնի է հնագույն ժամանակներից», - Ռուս ուղղափառ հեռուստատեսիոյ եթերում ասել է հոգեւորականը:

Ըստ հոգեւորականի, Մեսրոպ Մաշտոցն էլ սուրբ է, ինչպէս Կիրիլը եւ Մեթոդիսը:

«Երբ տառերը փոխվում են թվերի, գումարելիս առաջացած թվերը ճշգրտորէն համապատասխանում են Մենդելեւեի աղյուսակի մետաղների համարներին: Ես չեմ հասկանում՝ ինչ է դա: Մենդելեւեի պարբերական աղյուսակի ստեղծումից շատ ժամանակ առաջ Մեսրոպ Մաշտոցը ստեղծել է այբուբեն այն մարդկանց համար, ովքեր Ավետարանով լուսավորվել էին ցանկանում», - ասել է Հայր Անդրէյ Տկաչովը:

Ըստ նրա՝ հայոց այբուբենը աշխարհի հրաշալիքներից է: